

Programma van Toetsing en Afsluiting

voor de Tweede Fase

vwo en havo

cohort 21/21, schooljaar 21/22

Inclusief overgangsregeling leerjaar 3

ALASCA

Onderdeel van Esprit scholengroep

Inleiding en verantwoording

De examenregeling zoals die voor de vestiging ALASCA van toepassing is, bestaat uit dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en het Examenreglement van de Esprit Scholen. Beide regelingen vloeien voort uit het Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo en het Inrichtingsbesluit w.v.o.

Op ALASCA zijn de examencommissie en de schoolleiding nauw betrokken bij de examenfase van de leerlingen. De examencommissie is een onderwijscommissie die bestaat uit een groep van minstens vijf leden van het (O)OP die toeziet op de kwaliteit en uitvoering van de examens in brede zin. De examencommissie voert het examenbeleid uit maar evalueert deze ook en formuleert verbetervoorstellen. De commissie adviseert en ondersteunt docenten bij ontwerpen en afnemen van examens en beoordeelt - in samenwerking met de decaan - verzoeken tot afwijkende leerroutes en maatwerktrajecten in de bovenbouw. Alle verzoeken en bezwaren van leerlingen/ouders, die betrekking hebben op de examens, worden in eerste instantie door de examencommissie in behandeling genomen.

De schoolleiding bestaat uit een door het bestuur van Esprit Scholen gemandateerde eindverantwoordelijke rector en een conrector. Zij stellen het examenbeleid vast, kunnen de examencommissie om opheldering vragen en - bij zwaarwegende redenen - een besluit herzien.

Voor elk profiel is een profiel-PTA vastgesteld, waarin de precieze planning en weging van examenonderdelen per vak zijn vastgesteld. De profiel-PTA's worden jaarlijks voor per cohort (vooralsnog) voor één schooljaar vastgesteld.

Eventuele tussentijdse wijzigingen van de profiel-PTA's zullen alleen door de examencommissie en de MR in uitzonderlijke gevallen worden goedgekeurd en geëffectueerd. Een verzoek tot een dergelijke wijziging zal door een vakdocent worden ingediend. De examencommissie beoordeelt in dat geval vervolgens of: (i) de nieuwe bepalingen niet in strijd zouden zijn met het algemene PTA en het examenreglement; (ii) de nieuwe bepalingen niet in strijd zijn met het schoolbeleid of met de belangen van de leerlingen; (iii) de nieuwe bepalingen een positief effect hebben op de structuur en opbouw van het onderwijsaanbod, alsmede de algemene 'studeerbaarheid' ervan.

Voor de terreinen waar dit reglement niet voorziet in vastgestelde procedures zal de examencommissie, in afstemming met de schoolleiding, besluiten nemen conform (de geest van) het algemene schoolbeleid.

Amsterdam, september 2021

Tommie Verheul
rector

Koen van Bemmelen & Sahar Ahmed
examensecretarissen

Inhoudsopgave

[1. Esprit examenreglement](#)

[2. De Tweede Fase](#)

[2.1 Overgang naar de Tweede Fase](#)

[2.2 Determinatie naar vwo of havo](#)

[2.3 Doorstroom vanuit 5 havo naar vwo](#)

[3. De schoolexamens \(SE\)](#)

[3.1 Werken in modules en vakuren](#)

[3.2 Toetsvormen: ET's en PO's](#)

[3.3 Vaststelling beoordelingen schoolexamenvakken](#)

[3.3.1 Schooleigen leerlijn en de 'kleine schoolexamenvakken'](#)

[3.3.2 Profielwerkstuk](#)

[3.3.4 Lichamelijke opvoeding](#)

[4. Schoolspecifieke Examenreglementen](#)

[4.1 Afname van schoolexamens](#)

[4.2 Inhalen en herkansen](#)

[4.3 Afwijking van reguliere PTA](#)

[4.4 Verzoeken omtrent het schoolexamen](#)

[5. Algemene regels en voorschriften](#)

[5.1 Wijzigingen profiel en keuzevakken](#)

[5.2 Dispensatie voor Moderne Vreemde Taal](#)

[5.3 Bewaren van onderdelen van schoolexamen](#)

[5.4 Ondersteuning bij examens](#)

[6. Vakkenaanbod Tweede Fase](#)

[7. PTA-onderdelen per profiel](#)

[Gemeenschappelijke deel](#)

[Nederlands](#)

[Engels](#)

[Maatschappijleer](#)

[Culturele en Kunstzinnige vorming \(CKV\)](#)

[LO](#)

[PWS](#)

[Spaans](#)

[Duits](#)

[Algemene Natuurwetenschappen \(Filosofie en Technologie\)](#)

[Maatschappij](#)

[Economie](#)

[Geschiedenis](#)

[Kunst Beeldend](#)

[Maatschappijwetenschappen](#)

[Wiskunde A](#)

[Natuur](#)

[Natuurkunde](#)

[Scheikunde](#)

[Biologie](#)

[NLT \(Natuur, Leven en Technologie\)](#)

[Wiskunde B](#)

[Extra vak](#)

[Extra vak Filosofie](#)

[Extra vak Wiskunde D](#)

[Extra vak Geschiedenis](#)

[Versneld examen](#)

[Versneld Nederlands](#)

[Versneld Engels](#)

[Versneld Spaans](#)

1. Esprit examenreglement

Onderstaand reglement is een uitwerking van het [Esprit examenreglement](#) toegepast op de onderwijsvisie en werkwijze van ALASCA. Onderstaand document is slechts van toepassing op die gebieden waar het Esprit examenreglement niet in voorziet, of verdere uitdieping of specificering behoeft.

2. De Tweede Fase

Dit hoofdstuk is bedoeld als onderbouwing voor de wijze waarop het PTA voor een individuele leerling tot stand komt. Het is, met andere woorden, bedoeld om leerling en ouder/verzorger duiding te geven bij hoe dit PTA te lezen.

‘Tweede Fase’ is de wettelijke term voor de schoolperiode die ook wel wordt aangeduid met de term ‘bovenbouw’. Deze periode bestaat uit leerjaren 4, 5 en (op het vwo) 6. De Tweede Fase leidt leerlingen naar het centraal schriftelijke eindexamen (CE). De inhoudelijke eisen aan het Tweede Fase-curriculum zijn per vak nauw omschreven en voorgeschreven aan de scholen.

Op ALASCA kunnen leerlingen de Tweede Fase afronden met een havo- en/of een vwo-diploma. Daarnaast biedt de school de mogelijkheid om een diploma te behalen van het International Baccalaureate. De regelingen voor doorstroming naar het IB Diploma Program staan elders uitgebreider beschreven. De school streeft ernaar om het onderwijs voor deze beide niveaus zoveel mogelijk samen aan te bieden, waardoor leerlingen langer bij elkaar in de klas blijven zitten en makkelijke door kunnen stromen naar een hoger niveau.

2.1 Overgang naar de Tweede Fase

Op ALASCA is de toegang tot de Tweede Fase vanuit de Eerste Fase (onderbouw) mogelijk zodra een leerling Tweede Fase-bekwaam wordt geacht. Het mentorenteam van leerjaar 3 doet een inhoudelijke beoordeling van de bekwaamheid van iedere leerling en legt hun bevindingen voor aan de schoolleiding, ter beoordeling. Daarbij worden onderstaande uitgangspunten gehanteerd.

1. Leerlingen hebben aan alle inhoudelijke verplichtingen van het Eerste Fase-curriculum voldaan. Leerlingen dienen alle verplichte curriculumonderdelen en alle verplichte keuze- en/of deficiëntie-onderdelen te hebben afgerond met een beoordeling Basis of beter. In voorkomende gevallen kan het mentorenteam hiervan afwijken.
2. Leerlingen hebben een definitieve profielkeuze gemaakt;
3. Leerlingen hebben succesvol deelgenomen aan oriëntatie- en assessment-activiteiten die worden georganiseerd in leerjaar 3.

2.2 Determinatie naar vwo of havo

De determinatie naar niveau vindt op twee momenten in het curriculum plaats: halverwege leerjaar 3 en (voor een deel van de leerlingen) eind leerjaar 4.

Determinatie in leerjaar 3

Het mentorenteam van leerjaar 3 doet halverwege dat leerjaar een inhoudelijke beoordeling van het niveau waarop iedere leerling heeft gefunctioneerd in de onderbouw en de groei die de leerling daarbij heeft doorgemaakt. Op basis daarvan wordt vastgesteld of een leerling in de bovenbouw onderwijs volgt op havo-niveau of op vwo-/Havo-niveau. De laatste groep volgt in leerjaar 4 een volledig vwo-programma, de havo-leerlingen volgen een lichter programma.

Bij de beoordeling van het denk- en werkniveau van een leerling weegt het mentorenteam de volgende factoren mee:

1. Tot dusver behaalde resultaten: eindbeoordelingen van modules en de hoeveelheid gevolgde deficiëntiemodules;
2. Uitkomsten van oriëntatie- en assessmentactiviteiten in leerjaar 3.

De inhoudelijke bevindingen van het mentorenteam worden door de schoolleiding vastgesteld. Vervolgens wordt door de examencommissie voor iedere leerling het te volgen PTA vastgesteld.

Heroverweging determinatie in leerjaar 4

De mentoren van leerjaar 4 stellen, voor de leerlingen die in leerjaar 4 onderwijs volgen op havo- of vwo-niveau, halverwege dat jaar vast of leerlingen examens gaan afleggen op havo- of vwo-niveau. Bij de beoordeling van het denk- en werkniveau, en de ontwikkeling, van een leerling weegt het mentorenteam de volgende factoren mee:

1. Behaalde examenresultaten in leerjaar 4;
2. Behaalde tussentijdse resultaten voor vakken en modules uit de eerste helft van leerjaar 4;
3. De wensen, ambities en (aangetoonde) motivatie van de leerling.

De inhoudelijke bevindingen van het mentorenteam worden door de schoolleiding vastgesteld. Vervolgens wordt door de examencommissie voor iedere leerling het te volgen PTA vastgesteld.

2.3 Doorstroom vanuit 5 havo naar vwo

Na afronding van het havo-examen is doorstroom naar het vwo mogelijk. Een leerling kan doorstromen naar vwo 5 of vwo 6 afhankelijk van de afgelegde PTA's in klas 4 en 5 en de daarbij behaalde resultaten. Wanneer een leerling hiervan gebruik dient te maken, dient hij/zij hiertoe schriftelijk een onderbouwd verzoek in bij de examencommissie. Het verzoek wordt voorzien van getuigschriften/referenties door twee, voor het gekozen profiel relevante, bovenbouwdocenten.

Na toelating stelt de examencommissie voor de leerling het te volgen PTA vast. De examencommissie legt het PTA ter bekrachtiging aan de schoolleiding voor. Bij inhoudelijk overlappende domeinen, hanteert de examencommissie beoordelingsnormen op havo en vwo-niveau waarbij rekenschap wordt gegeven van de verschillen tussen havo en vwo. Deze systematiek dient te allen tijde recht te doen aan het verschil in niveau tussen havo en vwo. De examencommissie bewaakt dit uitgangspunt.

Omdat havo-leerlingen in de examenfase over het algemeen minder vakken volgen, zullen doorstromende leerlingen altijd zelfstandig een deficiëntieprogramma moeten wegwerken. Afronding van dit deficiëntieprogramma vormt voorwaarde voor aanmelding tot de centrale examens. Indien het verzoek van een leerling tot doorstroom van havo 5 naar vwo 6 door de schoolleiding wordt gehonoreerd, zal er een individueel PTA gelijkwaardig aan het standaard vwo PTA worden ontwikkeld voor de leerling in kwestie door de examencommissie.

3. De schoolexamens (SE)

3.1 Werken in modules en vakuren

ALASCA kent een bovenbouwcurriculum dat is opgebouwd uit monodisciplinaire vaklessen en uit vakoverstijgende, interdisciplinaire en vaak thematische modules. Voor beide geldt dat er op transparante wijze wordt gewerkt aan het behalen en afronden van leerdoelen behorend bij de eindtermen van de verschillende examenvakken. Zo wordt gericht toegewerkt naar afronding van het schoolexamendossier en de centrale examens. Hoe en wanneer wordt gewerkt aan welke eindtermen wordt vastgelegd in het PTA. Succesvolle afronding van het schoolexamendossier vormt voorwaarde voor toegang tot de centrale eindexamens (CE). De deadline voor afronding van het schoolexamendossier wordt jaarlijks door de schoolleiding gecommuniceerd naar de leerlingen.

3.2 Toetsvormen: ET's en PO's

Het schoolexamendossier bestaat uit alle vanaf het vierde leerjaar behaalde resultaten van het examenwerk. Dit zijn de behaalde cijferresultaten voor examentoetsen schriftelijk (SET), examentoetsen mondeling (MET) en praktische opdrachten (PO). Uitzondering hierop vormt het vak Lichamelijke Opvoeding (LO) waarvoor geen cijfers worden vastgesteld. Bij dit vak moet worden vastgesteld of aan de eisen van het programma is voldaan met de waardering Voldoende of Goed.

Een schriftelijke examentoets (SET) bestaat uit een schriftelijk afgenomen toets, die afgenomen wordt op één of meerdere zittingen. Dit kan in geschreven vorm of digitaal geschieden. De inhoud van de toets(en) (domeinen, stof), lengte van de toets(en), zittingsduur en momenten van afname staan beschreven in het PTA.

Een mondelinge examentoets (MET) bestaat uit een mondeling afgenomen toets. De inhoud van de toets (domeinen, stof), lengte van de toets, zittingsduur en moment van afname staan beschreven in het PTA.

Een praktische opdracht (PO) bestaat uit een praktisch werk dat op een bepaald moment worden ingeleverd. De PO kan bestaan uit een (een combinatie van een) product, presentatie, schriftelijk verslag, mondelinge toelichting, uitvoering. De globale inhoud van de PO (domeinen, stof) en de periode van afname staan vermeld in het PTA.

3.3 Vaststelling beoordelingen schoolexamenvakken

3.3.1 Schooleigen leerlijn en de 'kleine schoolexamenvakken'

De leerlingen werken gedurende leerjaren 4, 5 en 6 ook aan een schooleigen leerlijn. Deze leerlijn is deels verweven in de 'kleine examenvakken' maatschappijleer, ANW en CKV. De

leerlijn is opgebouwd uit een reeks modules, inclusief een aantal keuzeonderdelen. De leerlijn sluit nauw aan bij de missie, visie en aanpak van de school en is ingevuld rondom thema's als: ethiek, filosofie, digitale vaardigheden, burgerschap, academische vaardigheden en onderzoek doen, (reflectie op) technologie en service learning.

In beginsel nemen alle vwo-leerlingen deel aan het schooleigen programma, ook de onderdelen die niet zijn opgenomen in de kleine examenvakken. In de schooljaren 21/22 t/m 23/24 kan hiervan worden afgeweken in verband met de inzet van middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs. Voor havisten geldt dat het mogelijk is om (delen van) het schooleigen vak niet te volgen en te vervangen door het vak Spaans.

De omvang van de studielast kan per leerling verschillen, op basis van (de zwaarte van) het examenprogramma dat de leerling volgt.

3.3.2 Profielwerkstuk

Elke leerling maakt een profielwerkstuk (PWS). Dit is een meesterproef waarin op een geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn voor het gekozen profiel en de studie-/beroepskeuze van de leerling.

Het PWS wordt beoordeeld met een cijfer, dat onderdeel is van het Combinatiecijfer. Het beoordelingsmodel en de deadline voor inleveren worden jaarlijks vastgesteld door de schoolleiding.

De exacte eisen, zowel qua inhoud als vorm, aan het PWS staan beschreven in het zogenaamde PWS-boekje, dat jaarlijks wordt uitgereikt in het voorexamenjaar.

Voor het PWS geldt dezelfde regeling omtrent inhalen en herkansen als voor PO's.

3.3.3 Het combinatiecijfer

Voor de 'kleine schoolexamenvakken' en het profielwerkstuk (PWS) geldt dat zij worden gemiddeld als één vak en gezamenlijk meetellen als één vak bij de uitslagbepaling. Daarbij tellen alle afzonderlijke onderdelen even zwaar mee. Dit resulterende combinatiecijfer telt bij de slaag-/zakbepaling even zwaar als een cijfer voor een regulier examenvak. Het combinatiecijfer staat dus naast de berekende cijfers voor de overige vakken en telt mee als één van de eindcijfers voor de uitslagbepaling van het eindexamen.

De resultaten van de 'kleine vakken' worden echter apart vermeld op de lijst van eindcijfers van het examen. Het eindcijfer voor deze onderdelen van het combinatiecijfer moet allemaal 4 of hoger zijn om te kunnen slagen.

3.3.4 Lichamelijke opvoeding

Het vak Lichamelijke Opvoeding (LO) drukt de resultaten uit in een 'Niet Voldaan (NV)', 'Voldoende' (V) of 'Goed (G). Deze beoordeling wordt vastgesteld bij sluiting van het schoolexamendossier, op basis van de eerder behaalde resultaten. Succesvolle afronding van LO met een beoordeling Voldoende of Goed' is voorwaarde voor deelname aan de centrale examens.

4. Schoolspecifieke Examenreglementen

Onderstaande bepalingen gelden als schoolspecifieke aanvullingen op het [Esprit brede examenreglement](#).

4.1 Afname van schoolexamens

De afnamemomenten van alle schoolexamens, inclusief herkansingen, staan vastgelegd in een schoolexamenkalender. Deze kalender wordt vastgesteld en beheerd door de examencommissie. De schoolexamenkalender wordt aan het begin van het schooljaar inzichtelijk gemaakt voor leerlingen. Aan het begin van elke periode worden de data van schoolexamens uit die periode definitief gemaakt. De data in de schoolexamenkalender zijn bindend voor zowel leerlingen als docenten. Eventuele tussentijdse wijzigingen in de schoolexamenkalender, bijvoorbeeld vanwege zwaarwegende, onvoorziene omstandigheden, kunnen uitsluitend worden doorgevoerd door de examencommissie. In zulke gevallen zal de examencommissie leerlingen expliciet over de wijzigingen berichten.

Bij schoolexamens zijn dezelfde hulpmiddelen toegestaan als bij het centraal schriftelijk eindexamen, [zoals vastgelegd in de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2022](#). Onderstaande lijst is de praktische samenvatting van deze toegestane hulpmiddelen:

- **Alle schoolvakken:** (ruitjes)papier, schrijfmiddelen, geodriehoek, woordenboek Nederlands, gewone rekenmachine
- **EN, SP:** woordenboeken MVT-Nederlands en Nederlands-MVT
- **WiA, WiB, WiD:** *uitsluitend* grafische rekenmachine
- **NA, SK, BIO, NLT:** Binas

Beoordelingen van schoolexamens worden zo snel mogelijk gecommuniceerd, in ieder geval in een tijdsbestek waarin leerlingen de gelegenheid hebben de resultaten mee te wegen in hun keuze voor de herkansing. Resultaten van schoolexamens zijn definitief na verstrijken van de bezwarentermijn, d.w.z. zes schoolweken na bekendmaking van het resultaat.

4.2 Inhalen en herkansen

Voor alle perioden met examenonderdelen geldt dat leerlingen recht hebben om twee examenonderdelen uit die periode te herkansen ('twee herkansingen per periode'¹). Herkansing van een examenonderdeel betekent het leveren van een volledig nieuwe prestatie. Voor PO's betekent dit dat leerlingen geheel nieuw werk moeten inleveren.

---

¹ Voor de leerlingen uit 5 havo geldt het recht op een herkansing van het NL SET schrijfvaardigheid als toevoeging van het algemene recht op twee herkansingen per periode.

Bij herkansen geldt dat schoolexamens voor verschillende vakken die onderdeel van één samenhangende opdracht vormen, tellen als één examenonderdeel. De onderdelen van een samenhangende opdracht kunnen afzonderlijk of als geheel worden herkanst.

De examencommissie stelt voor alle te herkansen examenonderdelen de herkansingsmomenten voor het begin van de betreffende examenperiode vast. Waar wordt gesproken over een herkansingsmoment kan tevens worden gelezen: inlevermoment voor een nieuw PO. Leerlingen dienen zich in te schrijven via de examencommissie voor een herkansing vóór een vooraf gecommuniceerde deadline. Bij (verzoek tot) inschrijving na deze deadline gelden de twee herkansingen als niet-ingezet en daarmee opgegeven.

Wanneer een leerling zonder geldige reden verzuimt om deel te nemen aan het georganiseerde *herkansingsmoment*, vervalt het recht op herkansing voor het betreffende examenonderdeel. Het resultaat van de oorspronkelijke, geleverde prestatie blijft daarmee staan.

Een leerling die met geldige reden - bekend op dag van afname - een *eerste toetsmoment* heeft gemist, legt de gemiste toets alsnog af op een gepland herkansingsmoment. Deze leerling behoudt dan nog het recht op herkansing. Dit herkansingsmoment wordt door de examencommissie vastgesteld en kan op een later moment in het schooljaar plaatsvinden. De leerling of, in geval van minderjarigheid: de ouder(s), moet geldige afwezigheid altijd bij de verzuimcoördinator melden. Afwezigheid in verband met bezoek aan medisch specialisten is alleen geldig indien vooraf bijzonder verlof is aangevraagd via de verzuimcoördinator.

Een leerling die *zonder geldige reden* een eerste toetsmoment heeft gemist, legt de gemiste toets alsnog af op het geplande herkansingsmoment. De leerling verliest dan het recht van inschrijving voor één herkansing. Wanneer de leerling op het herkansingsmoment opnieuw zonder geldige reden afwezig is, vervalt daarmee het recht tot herkansing. Het betreffende examenonderdeel ontbreekt dan. De examencommissie bepaalt in dergelijke gevallen het gevolg dat het ontbreken van dit examenonderdeel heeft. Het vaststellen van de normering met een "1,0" of uitsluiting van deelname aan dit schoolexamenonderdeel - en daarmee automatisch doublure, zie §5.2 - behoren daarbij tot de mogelijkheden.

In voorkomende gevallen, bijvoorbeeld vanwege langdurige ziekte, kan het het voor een individuele leerling soms noodzakelijk of wenselijk zijn nog een aanvullend herkansingsmoment te organiseren. De desbetreffende leerling legt daar in dat geval een onderbouwd verzoek voor aan de examencommissie.

4.3 Afwijking van reguliere PTA

In bijzondere gevallen kan het voorkomen dat het reguliere PTA niet volstaat voor een leerling of een groep leerlingen. In dergelijke gevallen kan de examencommissie - op voordracht van de decaan - een afwijkend PTA vaststellen voor een of meerdere vakken dat gelijkwaardig is aan het reguliere PTA. Dergelijke individuele PTA's kunnen worden opgesteld in (o.a.) de volgende gevallen:

- indien een leerling conform de regels in hoofdstuk 2 op wenst te stromen van havo 5 naar vwo 6,
- indien de leerling versneld examen wil afleggen in één of meerdere schoolvakken;
- indien de leerling voor langere tijd afwezig is door verblijf in het buitenland;
- indien de leerling een door de decaan opgesteld vertraagd programma volgt, omdat de leerling in de vierde klas doubleert, of
- indien de leerling door zwaarwegende persoonlijke omstandigheden, buiten de invloed van de leerling om, meerdere PTA onderdelen heeft gemist, of niet kan volgen;
- bij op- of afstroom in de examenfase;
- wanneer een leerling wil versnellen voor de vakken Nederlands en/of Engels;
- wanneer een leerling een extra keuzevak wil volgen, zoals Filosofie of wiskunde D dan kan hij/zij daartoe een onderbouwd verzoek indienen bij de decaan.

Wanneer de examencommissie een individueel PTA vaststelt, tekenen de betrokken leerlingen, ouders en de decaan een overeenkomst waarin zij zich committeren aan het ingezette afwijkende PTA. De examencommissie communiceert het PTA vervolgens met leerling(en), ouder(s), mentor(en), docent(en) en de schoolleiding.

In deze gevallen geldt dat leerlingen de programma's deels of zelfs grotendeels zelfstandig moeten doorlopen. Daarmee wordt een stevig beroep gedaan op de motivatie, discipline, het doorzettingsvermogen en studievaardigheden van de betreffende leerling. Dit brengt mogelijk risico's met zich mee voor de voortgang voor het reguliere programma.

Bij voortijdige beëindiging van een versneltraject vervallen in beginsel de behaalde schoolexamenresultaten. De leerling stapt dan voor het betreffende vak over op het PTA van het eigen cohort. In voorkomende gevallen kan de examencommissie in overleg met de schoolleiding en de decaan hiervan afwijken, bijvoorbeeld wanneer het PTA van het eigen cohort al aangevangen is op het moment van beëindigen. In dat geval ontvangt de leerling een individueel PTA.

Wanneer een leerling een individueel PTA volgt waarbij één of meer vakken op een hoger niveau worden afgerond, en de leerling besluit gaandeweg de loop van het PTA om van deze route af te zien, dan spant de school zich in om deze aanpassing met zo min mogelijk nadelige gevolgen en studievertraging voor een leerling te laten verlopen.

Voorbeelden van mogelijke maatregelen die de school hierbij kan nemen, zijn:

- cijfers vertalen naar het geëigende niveau;
- behaalde resultaten overnemen voor andere PTA-onderdelen binnen het vak;
- onderbouwde vrijstellingen.

4.4 Verzoeken omtrent het schoolexamen

Onderstaande alinea's zijn een schoolspecifieke uitwerking van artikel 17 en 18 van het examenreglement van Esprit.

Bij zwaarwegende omstandigheden kan een leerling - bij minderjarigheid bijgestaan door ouder(s)/verzorger(s) - een onderbouwd verzoek indienen tot afwijking van de tot dan toe geldende regels omtrent de schoolexamens. Een voorbeeld van een dergelijk verzoek is het verlenen van uitstel voor een schoolexamen.

Het indienen van een verzoek gebeurt via het contactformulier van de examencommissie op de website van ALASCA. De examencommissie streeft ernaar zulke verzoeken tweewekelijks te behandelen en binnen een redelijke termijn van een reactie en besluit te voorzien. Totdat de leerling het besluit van de examencommissie heeft ontvangen, blijven de bestaande regels gelden. Met name voor het aanvragen van uitstel geldt dat de leerling verplicht is het tot dan toe gemaakte schoolwerk binnen de aangegeven termijn in te leveren.

Indien een leerling zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen benadeeld voelt, hiervan uitgezonderd de beroepsregeling inzake onregelmatigheden van artikel 18 van het examenreglement van Esprit, kan de leerling een schriftelijke klacht, ondertekend, binnen drie dagen² indienen bij de examencommissie. Het indienen gebeurt via het contactformulier op de website van ALASCA. Hier is tevens de werkwijze van de examencommissie bij het behandelen van klachten en verzoeken te vinden.

Na behandeling van de klacht ontvangt de leerling een schriftelijke reactie en besluit van de examencommissie. Indien de leerling in beroep wilt gaan tegen het besluit, kan de leerling hiertoe binnen drie dagen¹ een onderbouwd bezwaarschrift indienen bij de rector. De rector deelt de beslissing schriftelijk en met redenen omkleed aan de kandidaat mee binnen een redelijke termijn, zo mogelijk binnen drie dagen. In onvoorziene gevallen geldt de beslissing van de rector.

Bij bezwaar tegen maatregelen genomen door de examencommissie in het kader van artikel 18 van het examenreglement van Esprit kan de leerling binnen drie dagen¹ een onderbouwd bezwaarschrift indienen bij de rector. De rector deelt de beslissing schriftelijk en met redenen omkleed aan de kandidaat mee binnen een redelijke termijn. Bezwaarmogelijkheden omtrent het besluit van de rector staan beschreven in artikel 18 van het examenreglement van Esprit.

---

² Binnen drie werkdagen nadat het vermeende nadeel aan de kandidaat bekend is gemaakt, dan wel binnen drie werkdagen nadat het vermeende nadeel hem of haar bekend had kunnen zijn.

5. Algemene regels en voorschriften

5.1 Wijzigingen profiel en keuzevakken

Iedere leerling kiest in leerjaar 3 zijn/haar profiel en evt. (extra) keuzevak(ken). Het is, zonder doublure althans, niet mogelijk om in leerjaar 4 nog van profiel te wisselen.

Een leerling op het vwo kan aan het einde van het vierde leerjaar besluiten om een extra keuzevak te laten vallen. Gedurende het vijfde of zesde schooljaar is het in beginsel niet toegestaan om het evt. extra vak te laten vallen.

Bij het vaststellen van de overgang in de Tweede Fase zijn drie situaties te onderscheiden: toelating tot leerjaar 5 vwo, toelating tot het examenjaar en doublure in het examenjaar. In alle gevallen geldt dat de rector het uiteindelijke besluit tot overgang of doublure neemt.

Toelating tot klas 5 vwo gebeurt op voordracht van het mentorenteam van leerjaar 4. De mentoren nemen hierbij de evaluaties van vakdocenten en de behaalde schoolexamenresultaten mee in hun overweging, plus eventuele aanvullende omstandigheden.

Toelating tot het examenjaar (5 havo en 6 vwo) gebeurt op voordracht van het mentorenteam van het desbetreffende leerjaar. Het belangrijkste criterium hierbij is de inschatting van succes in het examenjaar. De mentoren nemen - in volgorde van gewicht - de behaalde schoolexamenresultaten en evaluaties van vakdocenten mee in hun overweging, plus eventuele aanvullende omstandigheden.

Doublure in het examenjaar (5 havo of 6 vwo) treedt in beginsel in de volgende situaties op:

- het schoolexamendossier is onvolledig op het moment van sluiting;
- na herkansing van het centraal examen is een leerling gezakt.

In deze situaties besluit de examencommissie in overleg met leerling en ouders/verzorgers welke route de meeste kans op succes biedt. Vakdocenten kunnen hierbij ter advisering geraadpleegd worden. Voorbeelden van dergelijke routes zijn:

- volledig overstappen naar het PTA van het nieuwe cohort;
- schoolexamens uit het schooljaar van bestemming gedeeltelijk of geheel overnieuw doen;
- een individueel PTA vaststellen.

Hierbij geldt dat de examencommissie het uiteindelijke besluit neemt.

In het algemeen geldt dat doublure in de Tweede Fase in beginsel hooguit één keer mogelijk is. Indien het onderdeel is van het besluit van de examencommissie, blijven behaalde schoolexamenresultaten voor het nieuwe schooljaar geldig.

5.2 Dispensatie voor Moderne Vreemde Taal

Leerlingen op het vwo kunnen ontheffing aanvragen voor de tweede moderne vreemde taal (Spaans of Duits) in één van de volgende gevallen:

1. Er is bij de leerling sprake van een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal. Ouders dienen altijd een recente verklaring van een arts of specialist te overleggen met de school.
2. De leerling volgt onderwijs in het natuurprofiel en het onderwijs in de taal vormt, naar verwachting en mede op basis van eerdere ervaringen in de onderbouw, een serieuze barrière voor een succesvolle afronding van de opleiding.

In beide gevallen geldt dat ouders aan het einde van leerjaar 3 een schriftelijk verzoek tot vrijstelling dienen in te dienen bij de examencommissie. De examencommissie legt het verzoek vervolgens, voorzien van een advies, ter besluitvorming voor aan de schoolleiding. De leerling dient een examenvak van gelijke omvang te volgen om een volwaardig vwo-diploma te behalen. Dat betekent op onze school dat filosofie in deze gevallen een verplicht vak wordt.

5.3 Bewaren van onderdelen van schoolexamen

Al het schriftelijke, gemaakte werk dat leerlingen maken als onderdeel van het schoolexamen wordt in ieder geval digitaal bewaard op een door de examencommissie beheerde bestemming. In beginsel valt digitaal, gemaakt werk van leerlingen ook onder deze regeling. Het werk wordt bewaard zolang de beoordelingen van het gemaakte werk nodig zijn om het eindcijfer vast te stellen.

Rond de datum van sluiting van het schoolexamendossier - maar uiterlijk op de dag van sluiting - worden de gegeven beoordelingen ter controle aan de desbetreffende leerling en examinatoren voorgelegd. Beiden bekrachtigen de gegeven beoordelingen met een handtekening; in geval van minderjarigheid van de leerling tekent ook een wettelijk vertegenwoordiger (lees: ouder/verzorger) van de leerling.

5.4 Ondersteuning bij examens

In [het schoolondersteuningsprofiel](#) wordt een aantal mogelijkheden genoemd bij het afnemen van schoolexamens en centrale examens als er sprake is van een ondersteuningsbehoefte. De volgende - nadrukkelijk niet-uitputtende - lijst geeft een aantal voorbeelden van leerlingen bij wie er sprake kan zijn van een ondersteuningsbehoefte:

- leerlingen met dyslexie;
- leerlingen met dyscalculie;
- leerlingen met AD(H)D;
- leerlingen die gediagnosticeerd zijn met ASS;
- leerlingen met een disharmonisch profiel;
- leerlingen met hoogbegaafdheid;
- leerlingen die een (chronische) ziekte hebben of hiervan herstellend zijn;

- leerlingen die last hebben van een psychische aandoening, zoals een angst- of eetstoornis;
- leerlingen met een auditieve of visuele beperking.

Bij twijfel kan altijd advies gevraagd worden aan de examencommissie en de zorgcoördinator.

Een veelvoorkomende vorm van ondersteuning die school biedt aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte is de mogelijkheid om gebruik te maken van extra tijd bij schoolexamens, volgens onderstaande tabel.

Duur schoolexamen	Extra tijd
60 min	15 min
90 min	20 min
120 min	30 min

Bij centrale examens hebben deze leerlingen standaard recht op 30 min verlenging volgens de kaders van het College voor Toetsing en Examens (CvTE).

Daarnaast bestaat er voor dyslectische leerlingen de mogelijkheid om te werken met voorleessoftware via een schoollicentie (Clareo). Wanneer Clareo gebruikt wordt tijdens het examen verdient het aanbeveling om ook tijdens schoolexamens met Clareo te werken. Indien een leerling gebruik wil maken van Clareo dient hij/zij dit duidelijk voorafgaand aan het (school)examen aan te geven aan de examencommissie. In voorkomende gevallen kan een leerling met dyslexie ook worden toegestaan gebruik te maken van een computer als schrijfgerei.

Leerlingen met dyscalculie kunnen tijdens het centraal examen gebruik maken van de door het CvTE beschikbaar gestelde formulekaarten. Deze formulekaarten zijn ook toegestaan tijdens schoolexamens, eventueel aangevuld met door de vakdocent goedgekeurde formulekaarten.

6. Vakkenaanbod Tweede Fase

Hieronder een overzicht van het bovenbouwcurriculum.

Profiel	Natuurprofiel (N&T en N&G)	Maatschappijprofiel (C&M en E&M)
Gemeenschappelijke vakken (deze vakken volgt iedereen)	Nederlands Engels Spaans of Duits * Lichamelijke opvoeding Schooleigen programma*, deels verwerkt in de examenvakken: Algemene NatuurWetenschappen (ANW)* Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) Maatschappijleer Profielwerkstuk (PWS)	
Profieleigen examenvakken (dit zijn de specialisatievakken binnen het gekozen profiel)	Wiskunde B³ Natuurkunde Scheikunde Biologie Natuur, Leven & Techniek	Wiskunde A⁴ Geschiedenis Economie Kunst algemeen en kunst beeldend Maatschappijwetenschappen
Evt. extra keuzevak (een leerling mag hiervoor kiezen)	Filosofie**, wiskunde D; andere vakken op aanvraag	
* Niet verplicht voor alle leerlingen die het programma op havo-niveau volgen **Tevens het vervangend dispensatievak, zie par. 5.3		

³ In uitzonderlijke gevallen kan een leerling in klas 6 in overleg met de decaan wiskunde B vervangen door wiskunde A.

⁴ Op niveau havo kan een leerling in klas 5 in overleg met de decaan het profiel C&M zonder wiskunde afronden.

7. PTA-onderdelen per profiel

Hieronder volgen de PTA-onderdelen uitgewerkt per vak, met daaronder de extra vakken en daarna het PTA voor versnellers. Binnen elk vak-PTA is de procentuele weging ten opzichte van het totaal aangegeven, alsmede of de betreffende domeinen onderdeel uitmaken van de verplichte schoolexamenstof (SE), centraal examenstof (CE) of - in uitzonderlijke gevallen - eigen gekozen stof.

In principe zijn alle PTA-onderdelen herkansbaar. Daarmee vallen ze onder de eerder beschreven herkansingsregeling (§4.2). Handelingsdelen (HD) vallen buiten de herkansingsregeling; deze moeten voldaan zijn vóór de sluiting van het schoolexamendossier. De deadlines voor handelingsdelen worden opgenomen in de schoolexamenkalender. Wanneer werk voor een handelingsdeel na de deadline niet in orde is, de desbetreffende examinerator bepaalt de voorwaarden waarop leerlingen werk opnieuw ter beoordeling kunnen inleveren. De uiterste beoordelingsdatum van een handelingsdeel valt samen met de sluiting van het schoolexamendossier.

Legenda vakafkortingen

Gemeenschappelijk deel:

ANW: Algemene Natuurwetenschappen
CKV: Culturele- en Kunstzinnige Vorming
EN: Engels
ML: Maatschappijleer
NL: Nederlands
SP: Spaans
PWS: Profielwerkstuk
FIL: Filosofie

Maatschappij:

EC: Economie
GS: Geschiedenis
KUB: Kunst Beeldend
MAW: Maatschappijwetenschappen
WIA: Wiskunde A

Natuur:

BIO: Biologie
NA: Natuurkunde
NLT: Natuur Leven & Techniek
SK: Scheikunde
WiB: Wiskunde B
WiD: Wiskunde D

Gemeenschappelijke deel

Nederlands

Nederlands							
Jaar 4/5							
Havo/vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
4	1 t/m 4	Literatuur - afronden literatuurportfolio met vier (keuze)opdracht(en) op basis van vier gekozen boeken voor literatuurlijst	PO		Domeinen E, A (CE), B en C	H	Handelingsdeel
4	4	Uiteenzettende tekst schrijven op basis van bronnen en een roman van de literatuurlijst	SET	60	Domeinen A (CE), C en E	H	25%
5	2	Gedocumenteerd schrijven: beschouwing schrijven op basis van bronnen Profiel Maatschappij	SET	120	Domeinen A (CE), C en D	H en V	30%
5	3	Gedocumenteerd schrijven: beschouwing schrijven op basis van bronnen Profiel Natuur	SET	120	Domeinen A (CE), C en D	H en V	30%
5	2 of 3	Voordracht en mondeling over vier romans van de literatuurlijst Voordracht en mondeling worden gemiddeld en leveren één cijfer op. Indeling door docent. Herkansing gebeurt in bijbehorende periode.	MET	10	Domeinen E, B en D	H	45%
5	1 t/m 4	Literatuur - afronden literatuurportfolio met vier (keuze)opdracht(en) op basis van vier gekozen boeken voor literatuurlijst	PO		Domeinen E, A (CE), B en C	v	Handelingsdeel
6	1	Motivatiebrieven schrijven	SET	60	Domeinen C en D	V	30%
6	2 of 3	Voordracht en mondeling over vier romans van de literatuurlijst Voordracht en mondeling worden gemiddeld en leveren één cijfer op Indeling door docent. Herkansing gebeurt in bijbehorende periode.	MET	15	Domeinen E, B en D	V	40%

Engels

Engels Jaar 4/5/6 Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
4	4	Literatuurportfolio 3-4 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	H	Handelingsdeel
5	1	Presentatie in groepsverband met afsluitend gesprek	MET	25 min	SE: Domein C	H	35%
5	2	Schrijfvaardigheid: formele correspondentie en informerende of overtuigende tekst	SET	90 min	SE: Domeinen D, E	H	35%
5	3	Literatuurportfolio 1-2 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	H	Handelingsdeel
5	3	Cito havo kijk- luistertoets	SET	60 min	SE: Domein B	H	30%
5	4	Literatuurportfolio 3-4 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	V	Handelingsdeel
6	1	Presentatie in groepsverband met afsluitend gesprek	MET	25 min	SE: Domein C	V	35%
6	2	Schrijfvaardigheid: Essay	SET	90 min	SE: Domeinen D, E	V	35%
6	3	Literatuurportfolio 1-2 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	V	Handelingsdeel
6	3	Cito vwo kijk- luistertoets	SET	60 min	SE: Domein B	V	30%

Maatschappijleer

ML Jaar 4/5/6 Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
4	1	Klokhuisfilmpje op basis van politieke ideologie en geschiedenis in groepjes	PO		SE: A,B,C,E	H+V	25% 33%
4	2	Documentaire / fotoserie Politieke partijen en opvattingen over de verzorgingsstaat	PO		SE: A,C,D	H+V	25% 33%
4	4	Politiek Den Haag	PO		SE: B,C,D	H+V	34%
5	1	Politiek: regels en instituties	SET	120	SE: B,C,D	H+V	25%
5	2	Portfolio: maatschappelijke instituties en ontwikkelingen	PO		SE: A,B,C,D,E	H+V	25%

Culturele en Kunstzinnige vorming (CKV)

CKV (aangepast april 2022)							
Jaar 4/5/6							
Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen (alles SE-stof)	H/V	Combinatie / weging
4	1	Klokhuisfilmpje op basis van politieke ideologie en geschiedenis in groepjes	PO		SE: A,B,C,D	H+V	12,5%
4	2	Documentaire / fotoserie over maatschappelijk (rechtsstaat) onderwerp in groepjes	PO		SE: A,B,C,D	H+V	12,5%
4	3	~~Artistieke uiting van culturele ervaring tijdens de buitenlandse excursie, afsluitend portfolio met reflectie op opgedane kennis / ervaringen jaar 3-4~~	~~PO~~		~~SE: A,B,C,D~~	~~H+V~~	~~25%~~
4	4	Portfolio CKV-activiteiten: keuze, bijwonen, beschrijving en analyse van 4 verschillende culturele activiteiten. Presentatie in een portfolio. (individueel)	PO		SE: A,B,C,D	H+V	50% 75%

LO
LO
Jaar 4/5/6
Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
5	2	Middels portfolio aantonen van ontwikkeling binnen de domeinen A t/m E.	PO		A Vaardigheden B Bewegen C Bewegen regelen D Bewegen en gezondheid E Bewegen en samenleving	H	handelings deel
6	2	Middels portfolio aantonen van ontwikkeling binnen de domeinen A t/m E.	PO		A Vaardigheden B Bewegen C Bewegen regelen D Bewegen en gezondheid E Bewegen en samenleving	V	handelings deel

PWS
PWS
Jaar 5/6
Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
5	3	Verslaglegging van het profielwerkstuk en bijbehorende mondelinge toelichting	PO		nvt	H	100%
6	3	Verslaglegging van het profielwerkstuk en bijbehorende mondelinge toelichting	PO		nvt	V	100%

Spaans

SPAANS							
Jaar 4/5/6							
Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
4	4	Schrijfvaardigheid: schrijfofdracht in drie delen (A2+) <i>Schriftelijke opdrachten in drie delen: reactie - informatie vragen en verstrekken.</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	SET	90 min	SE D: Schrijfvaardigheid D1: Taalvaardigheden D2: Strategische vaardigheden	H	35%
5	1	Spreekvaardigheid: Spaanstalige cultuur (B1) <i>Monoloog (presentatie in groepjes) en interactie (spontaan reageren op vragen uit het publiek).</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	MET	20 min	SE C: Gespreksvaardigheid C1: Gesprekken voeren C2: Spreken	H	35%
5	2	Literatuurportfolio: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Verslag leeservaringen op basis van de geselecteerde literaire werken.</i> - <i>Per literair werk keuze uit: videoverslag, audioverslag, PPT, tijdlijn, infografie, verfilming, soundtrack, interview, kunstwerk, vervolg schrijven. Andere voorstellen mogelijk na goedkeuring door de docent(en).</i> - <i>Individueel OF in groepsverband (voorwaarden: identieke keuze literaire werken + maximum drie deelnemers).</i> 	PO		SE E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling	H	Handelingsdeel
5	3	Cito Kijk- en luistertoets Spaans (B1)	SET	50 min	SE	H	30%

		<p><i>videoverslag, audioverslag, PPT, tijdlijn, infografie, verfilming, soundtrack, interview, kunstwerk, vervolg schrijven. Andere voorstellen mogelijk na goedkeuring door de docent(en).</i></p> <p>- <i>Individueel OF in groepsverband (voorwaarden: identieke keuze literaire werken + maximum drie deelnemers).</i></p>			<p>ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis</p>		
6	3	Cito Kijk- en luistertoets Spaans (B2)	SET	50 min	SE B: Kijk- en luistervaardigheid	V	30%

Duits

DUITS

Jaar 4/5/6

Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	Havo / Vwo	Weging
4	4	Schrijfvaardigheid: schrijfo opdracht in drie delen (A2+) <i>Schriftelijke opdrachten in drie delen: reactie - informatie vragen en verstrekken.</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	SET	90 min	SE D: Schrijfvaardigheid D1: Taalvaardigheden D2: Strategische vaardigheden	H	35%
5	1	Spreekvaardigheid: Duitstalige cultuur (B1+) <i>Monoloog (presentatie in groepjes) en interactie (spontaan reageren op vragen uit het publiek).</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	MET	20 min	SE C: Gespreksvaardigheid C1: Gesprekken voeren C2: Spreken	H	35%
5	2	Literatuurportfolio: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Verslag leeservaringen op basis van de geselecteerde literaire werken.</i> - <i>Per literair werk keuze uit: videoverslag, audioverslag, PPT, tijdlijn, infografie, verfilming, soundtrack, interview, kunstwerk, vervolg schrijven. Andere voorstellen mogelijk na goedkeuring door de docent(en).</i> - <i>Individueel OF in groepsverband (voorwaarden: identieke keuze literaire werken + maximum drie deelnemers).</i> 	PO		SE E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling	H	Handelingsdeel
5	3	Cito Kijk- en luistertoets Duits (B1)	SET	50 min	SE	H	30%

					B: Kijk- en luistervaardigheid		
5	4	Schrijfvaardigheid: schrijfopdracht in vier delen (B1) <i>Schriftelijke opdrachten in vier delen: reactie - informatie vragen en verstrekken - presentatie - literair verslag.</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	SET	90 min	SE D: Schrijfvaardigheid D1: Taalvaardigheden D2: Strategische vaardigheden E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis	V	35% Handelingsdeel
6	1	Spreekvaardigheid: Duitstalige cultuur en literatuur (B2) <i>Monoloog (presentatie) en interactie (spontaan reageren op vragen uit het publiek).</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	MET	20 min	SE C: Gespreksvaardigheid C1: Gesprekken voeren C2: Spreken E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis	V	35% Handelingsdeel
6	2	Literatuurportfolio: - <i>Verslag leeservaringen op basis van de geselecteerde literaire werken.</i> - <i>Per literair werk keuze uit:</i>	PO		SE E: Literatuur E1: Literaire	V	Handelingsdeel

		<p><i>videoverslag, audioverslag, PPT, tijdlijn, infografie, verfilming, soundtrack, interview, kunstwerk, vervolg schrijven. Andere voorstellen mogelijk na goedkeuring door de docent(en).</i></p> <p>- <i>Individueel OF in groepsverband (voorwaarden: identieke keuze literaire werken + maximum drie deelnemers).</i></p>			<p>ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis</p>		
6	3	Cito Kijk- en luistertoets Duits (B2)	SET	50 min	SE B: Kijk- en luistervaardigheid	V	30%

Algemene Natuurwetenschappen (Filosofie en Technologie)

ANW							
Jaar 4/5/6							
Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen (Alles SE-stof)	H/V	Weging
4	4	Data science in PWS <i>Duo of individueel</i> Data Science toegepast in profielwerkstuk	PO		A1 - Mondeling en schriftelijk communiceren over nat. wetenschappelijk onderwerp A3 - met ICT, informatie selecteren, verwerken, beoordelen en presenteren B1 - Kennisvorming B2 - Toepassing van kennis	H	H: 33%
5	1	Duurzaamheid <i>Duo's</i> - Technisch ontwerp (ontwerpcyclus) - Product of prototype - Reflectie op duurzaamheidsfilosofie	PO		A2 - Rek/wisk natuurwetensch. Onderzoek A4 - verantwoord omgaan met organismen en stoffen, instrumenten, apparaten en ICT-toepassingen A5 - Technisch ontwerp D2 - Duurzaamheid	H/V	H: 33% V: 20%
5	2	Wetenschapsfilosofie - Reductionisme - Correspondentietheorie - Kritisch rationalisme - Coherentietheorie - Conventietheorie - Pragmatisme	SET	60	B1 - Kennisvorming B2 - Toepassing van kennis C3 - Evolutie van het leven F3 - Ontstaan van kennis over het heelal	H/V	H: 34% V: 20%
5	3	Modelleren <i>Duo's</i> Modelleren in Netlogo Verslag schrijven	PO		A6 - Natuurwetenschappelijk onderzoek B1 - Kennisvorming B2 - Toepassing van kennis C3 - Evolutie van	V	V: 20%

		- Wetenschapsfilosofische analyse van je model.			het leven F3 - Ontstaan van kennis over het heelal		
5	4	Data science in PWS <i>Duo of individueel</i> Data Science toegepast in profielwerkstuk	PO		A1 - Mondeling en schriftelijk communiceren over nat. wetenschappelijk onderwerp A3 - met ICT, informatie selecteren, verwerken, beoordelen en presenteren	V	V: 20%
6	1	Cultuurkritiek <i>Debat (2 tegen 2) over de invloed van technologie op het individu en de maatschappij</i> Individuele beoordeling	MET	30	A7 - Maatschappelijke situaties B3 - De invloed van natuurwetenschap & techniek op maatschappij.	V	V: 20%

Maatschappij

Economie

Economie							
Jaar 4/5/6							
Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
4	3	Basistoets voor basisvaardigheden Van FV1 en FV2	SET	90 min	CE: A, E & D	H	30%
4	4	Economie Economisch concepten risico en rendement vergelijkenderwijs analyseren. Individueel of groepsverband	PO		SE: J, K CE: G	H	20%
4	4	Klaslokaalexperimenten	PO		A5	HV	Handeling sdeel
5	1	ECO MAATSCH EN ECON VERSCHILLEN Welvaartsanalyse tussen twee landen. <i>Groepsverband</i>	PO		SE: J, K CE: H1 (havo) H2 (vwo)	H V	20% 20%
5	2	ECO Rekenvaardigheden en keuzes maken en rol van geld	SET	90 min	SE: A2, B, C CE: E, I	H V	30% 20%
5	2	ECO Opzetten en uitvoeren van onderzoek over maatschappelijk vraagstuk mbt Duurzame Economie. Groepsverband	PO		SE: A, J & K	V	20%
6	1	ECO Micro-economie	SET	90 min	CE: A, D, F, E	V	20%
6	2	ECO Macro-economie	SET	90 min	CE H, I	V	20%

Geschiedenis

Geschiedenis cohort 21/22

Schooljaar 4/5/6

Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
4	2	<p>Rechten, rechtvaardigheid en het ontstaan van de rechtsstaat (Thema 1 HAVO en VWO)</p> <p>De leerlingen maken een PO over het ontstaan van de rechtsstaat en de verzorgingsstaat in groepsverband. (Thema 1)</p>	PO		<p>Havo: SE: C,D</p> <p>Vwo: SE: C,D</p>	H/V	HD
4	4	<p>Chronologie van de Westerse vroegmoderne en moderne geschiedenis</p> <p>De leerlingen maken individueel een tijdvakkendossier. (Thema 2)</p>	PO		<p>Havo: SE: C CE: A, B</p> <p>Vwo: SE: C CE: A, B</p>	H/V	H 15% V 15%
5	1	<p>‘Stadsrechten en stedelijke burgerij’</p> <p>De leerlingen maken een PO over de geschiedenis tot 1700 in groepsverband. Daarbij staat de oriëntatiekennis omtrent kenmerkende aspecten centraal. (Thema 3)</p>	PO		<p>Havo SE: A, B, C</p> <p>Vwo SE: A, C CE: B</p>	H/V	H 15% V 15%
5	2	<p>‘Verlichting en samenleving’ (1700 - 1900)</p> <p>Stofomschrijving: HC Het Britse Rijk De Verlichting</p> <p>Voor VWO geldt deze SET als de afronding van Thema 4.</p>	SET	90 min	<p>Havo CE: A, B</p> <p>Vwo SE: A, B, C</p>	H/V	H 35% V 20%
5	3	<p>‘Duitsland en Nederland in Europa’ (1918 - 2008)</p> <p>Stofomschrijving: HC Duitsland in Europa HC Nederland</p>	SET	135 min	<p>Havo CE: A, B</p> <p>Vwo CE: A, B</p>	H/V	H 35% V 20%

5	4	<p>'Is China de toekomst?'</p> <p>Stofomschrijving: HC China Historisch redeneren en kritisch denken.</p>	SET	90 min	Vwo CE: A, B	V	V 15%
6	1	<p>Toetsontwerp</p> <p>Leerlingen ontwerpen individueel een toets (SET), ontwikkelen een correctievoorschrift en geven elkaar feedback.</p> <p>Het onderwerp van de toets is de individuele keuze van de leerlingen (Thema 5)</p>	PO		Vwo SE/CE: A, B, C (afhankelijk van de individuele keuze van de leerling)	V	V 15%

NB. Voor het centraal examen geschiedenis vwo geldt dat domein A in samenhang met domein B wordt getoetst in het CE. De domeinen C, D en E en subdomeinen worden getoetst in het SE.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Historisch besef

Domein B Oriëntatiekennis

Domein C Thema's

Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire economie

Domein E Oriëntatie op studie en beroep.

Kunst Beeldend

KUBV Jaar 5 Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
4	4	Je hebt vergelijkend theoretisch en beeldend onderzoek gedaan naar de beeldaspecten van drie gekozen kunstwerken vanaf de middeleeuwen tot nu (individueel)	PO		SE: A1, A2 CE: A, B	H/V	33%
5	2	Je hebt een portfolio bestaande uit schetsen en voorontwerpen samengesteld uit beeldend en inhoudelijk onderzoek uit p1-2 (individueel)	PO		SE: A2, A3, B	H	33%
5	3	Je hebt een portfolio bestaande uit schetsen en voorontwerpen samengesteld uit beeldend en inhoudelijk onderzoek uit p1-2-3 (individueel)	PO		SE: A2, A3, B	V	33%
5	3	Je hebt een tentoonstelling samengesteld van werken gemaakt in p1-2-3 gebaseerd op portfolio uit p1-2-3 (individueel), met bijbehorende verslaglegging	PO		SE: B, C	H	34%
6	2	Je hebt een tentoonstelling samengesteld van werken gemaakt in lr 5 + lj6 gebaseerd op portfolio uit lj5 + lj6 (individueel), met bijbehorende verslaglegging	PO		SE: B, C	V	34%

Maatschappijwetenschappen
MAW
Jaar 5/6
Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
5	1	Maatschappelijke en economische verschillen Beschrijving PO: Onderzoek doen naar sociale en economische verschillen in een toegewezen land.	PO		A Vaardigheden in combinatie met SE, CE F2 Selectie van hoofd- en kernconcepten toepassen op een actualiteit SE C1,3,4,5 CE	HV	H 25% V 20%
5	2	Onderzoek sociale actualiteit Module Statistisch onderzoek & module Maatschappelijke (en economische) verschillen (PO samen met WIA) Beschrijving PO: Onderzoek voor de Gemeente naar een maatschappelijk vraagstuk in Amsterdam	PO		A Vaardigheden in combinatie met SE, CE F Onderzoek sociale actualiteit SE F1. Onderzoek doen naar een actualiteit SE F2. Selectie van hoofd- en kernconcepten toepassen op een actualiteit SE	HV	H 25% V 20%
5	3	Verhouding & Verandering	SET	60	A Vaardigheden SE, CE B Verhouding in combinatie met: CE E Verandering CE	V	20%
5	3	Verandering & Vorming	SET	60	A Vaardigheden SE, CE E Verandering in combinatie met: SE, CE B Vorming SE, CE	H	25%

5	3	Toets Concept-contextbenadering & de domeinen Verhouding & Binding	SET	60	A Vaardigheden SE, CE +C Verhouding CE +D Binding CE + alle hoofd en kernconcepten	H	25%
5	4	Politieke actualiteit Context: Verkiezingen Module Onderzoek/analyse politieke actualiteit (met NL/EN)	PO		A Vaardigheden in combinatie met: G Onderzoek politieke actualiteit SE G1. Politieke en sociale participatie SE G2. Het belang van verkiezingen SE G3. Verkiezingen in Nederland en een ander land SE G4: Deelname aan de verkiezingen SE	V	20%
6	1	Vorming	SET	60	Domein vaardigheden A SE, CE Domein B vaardigheden SE, CE	V	20%

Wiskunde A

WiA Jaar 4/5/6 Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
4	4	Wiskunde A Exponentiële verbanden, lineaire verbanden en vaardigheden met formules.	SET	90	<u>CE</u> : B1,B2,C	H	33%
5	1	Wiskunde A Statistiek, tellen, verandering	SET	90	<u>Verplicht SE</u> : B3,D <u>CE</u> : E1,E2,E3,E4	H	33%
5	2	Wiskunde A & MAW Statistisch onderzoek Onderzoek sociale actualiteit In tweetallen voeren leerlingen een onderzoek uit bij een onderwerp uit de sociale actualiteit. Dit is onderdeel van de module 'Maatschappelijke verschillen uitgemeten'.	PO		<u>Verplicht SE</u> : E5 <u>CE</u> : E1,E2,E3,E4	H	17%
5	2	Wiskunde A & MAW Statistisch onderzoek Onderzoek sociale actualiteit In tweetallen voeren leerlingen een onderzoek uit bij een onderwerp uit de sociale actualiteit. Dit is onderdeel van de module 'Maatschappelijke verschillen uitgemeten'.	PO		<u>Verplicht SE</u> : E1,E2,E3,E7	V	17%
5	2	Wiskunde A Wiskunde in teams: Wiskunde A-lympiade De leerlingen werken in groepjes van ca. 4 aan een opdracht uit de Wiskunde A-lympiade. Onderwerpen zijn wisselend en spreken kennis en vaardigheden uit meerdere domeinen aan.	PO		<u>Verplicht SE</u> : A	H	17%
5	2	Wiskunde A Wiskunde in teams: Wiskunde A-lympiade De leerlingen werken in groepjes van ca. 4 aan een opdracht uit de Wiskunde A-lympiade.	PO		<u>Verplicht SE</u> : A,F	V	17%

		Onderwerpen zijn wisselend en spreken kennis en vaardigheden uit meerdere domeinen aan.					
5	4	Wiskunde A Tellen, kansrekenen en hypothesetoetsen.	SET	90	<u>Verplicht SE:</u> E4,E5,E6,E7 <u>CE:</u> B2	V	33%
6	3	Wiskunde A Exponentiële verbanden, lineaire verbanden en vaardigheden met formules.	SET	90	<u>CE:</u> B1,C	V	33%

Natuur

Natuurkunde

NA							
Jaar 5/6							
Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
5	1	Portfolio van verslaglegging van experimenten op het gebied van enkele centraal examendomeinen, o.a. periodieke verschijnselen. Individueel werk.	PO		SE: A, I1	H	20%
5	1	Modelstudie over natuurkundige principes achter het broeikaseffect	PO		SE: A, E2, I2	H	20%
5	2	Toets over periodieke verschijnselen, biofysica, materiaaleigenschappen en medische beeldvorming	SET	120 min	SE: A, D2, F CE: B1, B2, D1	H	40%
5	3	Technisch ontwerp van een product rondom domotica opstellen in groepsverband	PO		SE: A, I3	H	20%
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een aan klimaatverandering en duurzaamheid gerelateerd mondiaal probleem	PO		SE: A, G2	V	10%
5	2	Toets over periodieke verschijnselen, biofysica, materiaaleigenschappen en medische beeldvorming	SET	120 min	SE: A, E1, G1 CE: B1, B2	V	25%
5	3	Technisch ontwerp van een robot opstellen in groepsverband	PO		SE: A, I3	V	10%
5	3	Individueel portfolio van verslaglegging van experimenten op het gebied van enkele centraal examendomeinen, o.a. periodieke verschijnselen en elektromagnetisme.	PO		SE: A, I1	V	20%

5	4	Modelstudie over een bewegingsverschijnsel Individueel werk	PO		SE: A, I2	V	15%
6	2	Toets over kracht, beweging, energie en gravitatie.	SET	90 min	SE: A CE: C1, C2, C3	V	20%

Scheikunde

Scheikunde Jaar 4/5/6 Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een door klimaatverandering veroorzaakt mondiaal probleem	MET	20 min	SE: A, E2, F2, F4, G5	H	15%
5	3	Individueel verslag van een bezoek aan externe organisatie op het gebied van duurzaamheid	PO		SE: A, E3, F4, G4	H	20%
5	3	Individuele verslaglegging van uitvoer van en werkhouding voor verscheidene practica uit jaar 4 & 5, deadline inleveren P3.	PO		SE: A, C5, E3, G3, G4	H	25%
5	2	Toets over de chemie van voeding en gezondheid	SET	60 min.	SE: A, F5 B1: B1, C1, C2, C8	H	40%
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een door klimaatverandering veroorzaakt mondiaal probleem	MET	60 min	SE: A, C9, E3, F4, G4	V	15%
5	3	Individueel verslag van een bezoek aan externe organisatie op het gebied van duurzaamheid	PO		SE: A, C8, F5, G5	V	20%
5	4	Individuele verslaglegging van uitvoer van en werkhouding voor verscheidene practica uit jaar 4 & 5, deadline inleveren P4.	PO		SE: A, C10, D2, D4, CE: C5	V	20%
5	2	Toets over de werking van het menselijk lichaam op gebied van voeding en gezondheid	SET	90 min.	SE: A, C7 CE: B1, C1, C2, C5	V	30%
6	2	Onderzoeks- of ontwerpopdracht formuleren over een nieuwe chemische toepassing in de bestaande markt, deze uitvoeren en daar een verslag van doen.	PO		SE: A, E4, E5	V	15%

Biologie

BIO Jaar 5/6 Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
4	4	Toets op het gebied van reproductie en moleculaire biologie.	SET	60	SE; E1, E2 SE/CE; A, B1, E3	H	25%
5	1	Geschreven product(en) dat inzicht geeft op het gebied van seksualiteit en gedrag Individueel werk	PO		SE; D2, D3 SE/CE; A	H	25%
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een aan klimaatverandering en duurzaamheid gerelateerd mondiaal probleem	PO		SE; F3 SE/CE; A, C3	H	25%
5	2	Schriftelijke toets over de werking van het menselijk lichaam op gebied van voeding en gezondheid	SET	60	SE; B1, B5, B6, C2, C3, D1 SE/CE; A	H	25%
4	4	Toets op het gebied van reproductie en moleculaire biologie.	SET	60	SE; E1, E2 SE/CE; A, B1, E3	V	20%
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een aan klimaatverandering en duurzaamheid gerelateerd mondiaal probleem	PO		SE; F3 SE/CE; A, C3	V	20%
5	1	Geschreven product(en) dat inzicht geeft op het gebied van seksualiteit en gedrag Individueel werk	PO		SE; D3, D4 SE/CE; A	V	20%
5	2	Schriftelijke toets over de werking van het menselijk lichaam op gebied van voeding en gezondheid	SET	60	SE; B5, B6, B7, C2 SE/CE; A	V	20%
6	2	Verslaglegging van	PO		SE; E1, E2, F4	V	20%

		praktijkonderdel(en)			SE/CE; A, F1, F2		
--	--	----------------------	--	--	------------------	--	--

NLT (Natuur, Leven en Technologie)

Dit vak-PTA ontbrak in de versie van 30 september 2021

NLT Jaar 4/5/6 Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
Omdat NLT een schoolexamenvak is, zijn alle domeinen onderdeel van het schoolexamen.							
4	4	Verslag in groepsverband over de toepassing van een medische beeldvormingstechniek	PO		A, B1, D	H	20%
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een door klimaatverandering veroorzaakt mondiaal probleem	PO		A, B1, C	H	20%
5	2	Geschreven product over metingen aan het melkwegstelsel groepswerk	PO		A, C	H	20%
5	3	Technisch ontwerp van een robot opstellen in groepsverband	PO		A, B2, E1	H	20%
5	3	Individuele opdracht naar aanleiding van een bezoek aan externe organisatie op het gebied van duurzaamheid	PO		A, E2	H	20%
5	1	Engelstalige presentatie in groepsverband over een door klimaatverandering veroorzaakt mondiaal probleem	PO		A, B1, C2	V	15%
5	1	Geschreven product(en) dat inzicht geeft op het gebied van seksualiteit en gedrag individueel werk	PO		A, D1, D2	V	17%
5	2	Geschreven product over metingen aan het melkwegstelsel groepswerk	PO		A, C1	V	17%
5	3	Technisch ontwerp van een robot opstellen in groepsverband	PO		A, B2, E1	V	17%

5	3	Individuele opdracht naar aanleiding van een bezoek aan externe organisatie op het gebied van duurzaamheid	PO		A, E2	V	17%
6	2	Individueel uitwerken van enkele huiswerkopdrachten over fundamentele theorieën in een natuurwetenschap naar keuze	PO		A, F1	V	17%

Wiskunde B

WiB

Jaar 4/5/6

Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
4	4	Toets over exponentiële en logaritmische functies	SET	90 min	B1, B2, B3, CE	H	25 %
5	1	Toets over goniometrische functies	SET	60 min	B4, CE	H	20 %
5	1	Toets over goniometrische functies	SET	60 min	D, CE	V	15 %
5	2	Wiskunde in teams: Wiskunde B-dag De leerlingen werken in groepjes van ca. 4 aan een wiskunde B dag opdracht. Onderwerpen zijn wisselend en spreken kennis en vaardigheden uit meerdere domeinen aan.	PO		A, SE	H	20 %
5	2	Wiskunde in teams: Wiskunde B-dag De leerlingen werken in groepjes van ca. 4 aan een wiskunde B dag opdracht. Onderwerpen zijn wisselend en spreken kennis en vaardigheden uit meerdere domeinen aan.	PO		A1, A2, F, SE	V	10 %
5	3	Toets over algebraïsche vaardigheden, toegepaste analyse en analytische meetkunde	SET	120 min	A3, B1, B2, C, D, SE, CE	H	35 %
5	4	Toets over integreren en differentiëren	SET	120 min	C, CE	V	30 %
6	2	Keuzeonderwerp De leerlingen werken individueel een keuze-onderwerp uit, bijvoorbeeld uit de zebraboekjes en geven daar een presentatie over.	PO		A,F, SE	V	10 %

6	2	Toets over alle meetkunde	SET	120 min	E, SE, CE	V	35 %
---	---	---------------------------	-----	---------	-----------	---	------

Extra vak

Extra vak Filosofie

VAK FIL Jaar 4/5/6 Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen Alles is SE-stof	H/V	Weging
4	4	Individuele toets over I <ul style="list-style-type: none"> - Ethiek: Utilisme, Deontologie, Deugdethiek, Slavenmoraal - Antropologie: klassieke, moderne en postmoderne mensbeeld. 	SET	120	B: Ethiek C: Antropologie	V	25%
5	2	Wetenschapsfilosofie <ul style="list-style-type: none"> - Reductionisme - Correspondentietheorie - Kritisch rationalisme - Coherentietheorie - Conventietheorie - Pragmatisme 	SET	90	E: Wetenschapsfilosofie Uitgebreide versie van de SET toets bij ANW (F&T)	V	25%
5	3	Individuele toets over Kennisleer: <ul style="list-style-type: none"> - Plato - nisme - Taoïsme - Empirisme, - Rationalisme, - Transcendentalisme, - Perspectivisme - Pragmatisme - Deconstructivisme 	SET	90	D: Kennisleer	V	25%
5	4	Groepsopdracht (2 a 3) waarin de leerlingen een les verzorgen over: politieke en sociale filosofie: <ul style="list-style-type: none"> - Theorie uitleggen, politiek/sociaal fenomeen analyseren, discussie over stelling begeleiden. 	PO		A: Vaardigheden	V	25%

Extra vak Wiskunde D

WiD Jaar 5/6 Havo/Vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
4	3	Discrete dynamische systemen	SET	90	C1	V	5
4	4	Kansrekening	SET	90	B1, B2	V	10
5	1	Matrices en ruimterekenen	SET	90	D3	V	10
5	2	Toevalsvariabelen en kansverdeling	SET	60	B3, B4	V	5
5	3	Meetkundige en andere bewijzen	SET	90	D1	V	10
5	4	Complexe getallen	SET	90	E	V	10
5	4	Wetenschap in de praktijk - Besmettelijke ziekten	PO		A, C, F, G	V	10
6	1	Kegelsneden	SET	90	D2	V	10
6	2	Correlatie, regressie, verdelingen en hypothese toetsen	SET	90	B5, B6, B7	V	10
6	3	Differentiaalvergelijkingen	SET	90	C2, C3, F	V	10
6	1,2	Keuzeonderwerp (zie ook wiskunde B) De leerlingen werken individueel een keuze-onderwerp uit, bijvoorbeeld uit de zebraboekjes en geven daar een presentatie over. Voor wiskunde D moet hier een verdiepend onderdeel bij.	PO		A, G	V	10

Extra vak Geschiedenis

Geschiedenis schooljaar 21/22

Cohort 4/5/6

Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	V	Weging
4	2	Rechten, rechtvaardigheid en het ontstaan van de rechtsstaat (Thema 1 HAVO en VWO) De leerling maakt een PO over het ontstaan van de rechtsstaat en de verzorgingsstaat (Thema 1)	PO		Vwo: SE: C,D	V	HD
4	4	Chronologie van de Westerse vroegmoderne en moderne geschiedenis De leerling maakt individueel een tijdvakdossier. (Thema 2)	PO		Vwo: SE: C CE: A, B	V	V 15%
5	1	'Stadsrechten en stedelijke burgerij' De leerling maakt een PO over de geschiedenis tot 1700. Daarbij staat de oriëntatiekennis omtrent kenmerkende aspecten centraal. (Thema 3)	PO		Vwo SE: A, C CE: B	V	V 15%
5	2	'Verlichting en samenleving' (1700 - 1900) Stofomschrijving: De Verlichting Voor VWO geldt deze SET als de afronding van Thema 4.	SET	90 min	Vwo SE: A, B, C	V	V 20%
5	3	'Duitsland in Europa' (1918 - 2008) Stofomschrijving: HC Duitsland in Europa	SET	90 min	Vwo CE: A, B	V	V 20 %
5	4	'Is China de toekomst?' Stofomschrijving: HC China	SET	90 min	Vwo CE: A, B	V	V 15%

		Historisch redeneren en kritisch denken.					
6	1	<p>Toetsontwerp</p> <p>De leerling ontwerpt individueel een toets (SET) en ontwikkelt een correctievoorschrift</p> <p>Het onderwerp van de toets is de individuele keuze van de leerlingen (Thema 5)</p>	PO		<p>Vwo</p> <p>SE/CE: A, B, C (afhankelijk van de individuele keuze van de leerling)</p>	V	V 15%

NB. Voor het centraal examen geschiedenis vwo geldt dat domein A in samenhang met domein B wordt getoetst in het CE. De domeinen C, D en E en subdomeinen worden getoetst in het SE.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Historisch besef

Domein B Oriëntatiekennis

Domein C Thema's

Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire economie

Domein E Oriëntatie op studie en beroep.

Versneld examen

In onderstaande PTA's voor versnellers staat aangegeven in welk reguliere examenjaar de PTA-onderdelen worden afgenomen. Versnellende leerlingen zullen deze PTA-onderdelen (en het bijbehorende centrale examen) in beginsel in het voorexamenjaar of (vwo) het jaar dáárvóór afleggen, m.a.w. in leerjaar 4 havo / leerjaar 5 vwo of in leerjaar 4 vwo.

Versneld Nederlands

NL versneld							
Jaar 5							
Havo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
5	3	Gedocumenteerd schrijven: beschouwing schrijven op basis van bronnen	SET	120 min	A: Leesvaardigheid A1: analyseren en interpreteren A2: Beoordelen A3: Samenvatten C: Schrijfvaardigheid D: Argumentatieve vaardigheden	H	50%
5	3	Voordracht en mondeling over vijf romans van de literatuurlijst Voordracht en mondeling worden gemiddeld en leveren één cijfer op	MET	10 min	E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen B: Mondelinge taalvaardigheid	H	50%
5	3	Literatuur - afronden literatuurportfolio met drie (keuze)opdracht(en) op basis van acht gekozen boeken voor literatuurlijst	HD		E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis	H	Handelingsdeel

NL versneld							
Jaar 6							
vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
5	4	Uiteenzettende tekst schrijven op basis van bronnen en een roman van de literatuurlijst	SET	60	CE: A SE: C en E	V	25%
6	3	Gedocumenteerd schrijven: beschouwing schrijven op basis van bronnen	SET	120 min	CE: A: Leesvaardigheid A1: analyseren en interpreteren A2: Beoordelen A3: Samenvatten SE: C: Schrijfvaardigheid D: Argumentatieve vaardigheden	V	30%
6	3	Voordracht en mondeling over vijf romans van de literatuurlijst Voordracht en mondeling worden gemiddeld en leveren één cijfer op	MET	15 min	B: Mondelinge taalvaardigheid E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis	V	45%
6	3	Literatuur - afronden literatuurportfolio met zeven (keuze)opdracht(en) op basis van gekozen boeken voor literatuurlijst	PO		E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis	V	Handelingsdeel

Versneld Engels
VAK: Versneld Engels
Jaar 5/6
Havo/Vwo

Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Weging
5	1	Presentatie in groepsverband met afsluitend gesprek	MET	25 min	SE: Domein C	H	35%
5	2	Schrijfvaardigheid: formele correspondentie en informerende of overtuigende tekst	SET	90 min	SE: Domeinen D, E	H	35%
5	3	Literatuurportfolio 3 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	H	Handelingsdeel
5	3	Cito havo kijk- luistertoets	SET	60 min	SE: Domein B	H	30%
5	4	Literatuurportfolio 2-4 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	V	Handelingsdeel
6	1	Presentatie in groepsverband met afsluitend gesprek	MET	25 min	SE: Domein C	V	35%
6	2	Schrijfvaardigheid: Essay	SET	90 min	SE: Domeinen D, E	V	35%
6	3	Literatuurportfolio 1-3 opdrachten over literaire werken	PO		SE: Domeinen C, D, E	V	Handelingsdeel
6	3	Cito vwo kijk- luistertoets	SET	60 min	SE: Domein B	V	30%

Versneld Spaans

SP Jaar 5 Havo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
5	1	Schrijfvaardigheid: Profielrelevante schrijfopdracht in drie delen (A2+) <i>Schriftelijke opdrachten in drie delen: reactie - informatie vragen en verstrekken - presentatie.</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	SET	90 min	D: Schrijfvaardigheid D1: Taalvaardigheden D2: Strategische vaardigheden	H	34%
5	2	Spreekvaardigheid: Spaanstalige cultuur (B1) <i>Monoloog (presentatie in groepjes) en interactie (spontaan reageren op vragen uit het publiek).</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	MET	20 min	C: Gespreksvaardigheid C1: Gesprekken voeren C2: Spreken	H	33%
5	3	Cito Kijk- en luistertoets Spaans (B1)	SET	50 min	B: Kijk- en luistervaardigheid	H	33%
5	3	Literatuurportfolio: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Verslag leeservaringen op basis van de geselecteerde literaire werken.</i> - <i>Per literair werk keuze uit: videoverslag, audioverslag, PPT, tijdlijn, infografie, verfilming, soundtrack, interview, kunstwerk, vervolg schrijven.</i> <i>Andere voorstellen mogelijk na goedkeuring door de docent(en).</i> - <i>Individueel OF in groepsverband</i> 	PO		E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling	H	Handelingsdeel

		(voorwaarden: identieke keuze literaire werken + maximum drie deelnemers).					
--	--	--	--	--	--	--	--

SP Jaar 6 vwo							
Jaar	Periode	Beschrijving inhoud	Vorm	Duur	Domeinen	H/V	Combinatie / weging
6	1	Schrijfvaardigheid: Profielrelevante schrijfpdracht in vier delen(B1) <i>Schriftelijke opdrachten in vier delen: reactie - informatie vragen en verstrekken - presentatie - verslag.</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	SET	90 min	D: Schrijfvaardigheid D1: Taalvaardigheden D2: Strategische vaardigheden	V	34%
6	2	Spreekvaardigheid: Spaanstalige cultuur (B1+) <i>Monoloog (presentatie) en interactie (spontaan reageren op vragen uit het publiek).</i> Door docent goedgekeurde hulpmiddelen toegestaan.	MET	20 min	C: Gespreksvaardigheid C1: Gesprekken voeren C2: Spreken	V	33%
6	3	Cito Kijk- en luistertoets Spaans (B2)	SET	50 min	B: Kijk- en luistervaardigheid	V	33%
6	3	Literatuurportfolio: - <i>Verslag leeservaringen op basis van de geselecteerde literaire werken.</i> - <i>Per literair werk keuze uit: videoverslag, audioverslag, PPT, tijdlijn, infografie, verfilming, soundtrack, interview, kunstwerk, vervolg schrijven.</i>	PO		E: Literatuur E1: Literaire ontwikkeling E2: Literaire begrippen E3: Literatuurgeschiedenis	V	Handelingsdeel

		<p><i>Andere voorstellen mogelijk na goedkeuring door de docent(en).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Individueel OF in groepsverband (voorwaarden: identieke keuze literaire werken + maximum drie deelnemers).</i>					
--	--	--	--	--	--	--	--